

AİLE İÇİ ŞİDDETE TANIK
OLAN ÇOCUKLAR VE
ONLARA
SERGİLENECEK
YAKLAŞIM

Aile İçi Şiddetin Çocuklar Üzerindeki Etkileri ve İlişkili Faktörler

- Yapılan çalışmalar, şiddetin olduğu bir ev ortamında büyümenin kümülatif etkisinin yetişkinliğe taşınabildiğini, şiddet döngüsüne önemli ölçüde yol açabildiğini ve çocukların gelişimsel ilerlemesi ile kişisel yeteneklerini kritik bir şekilde tehlikeye atabileceğini göstermektedir.

Aile İçi Şiddetin Çocuklar Üzerindeki Etkileri ve İlişkili Faktörler

- ▶ Erken ve uzun süreli maruziyet, gelişimsel süreci etkileyerek daha ciddi problemlere neden olma potansiyeline sahiptir. Özellikle ergenler, anneleri ve kardeşleri için “koruyucu” veya “bakım veren” rolünü benimseyebilirler.

Aile İçi Şiddetin Çocuk Üzerindeki Etkisini Farklılaştıran Faktörler

Çocuğa ait risk faktörleri açısından incelendiğinde

- ▶ **Çocuğun yaşı** önemli bir risk faktörü olarak değerlendirilir.
- ▶ Aile içi şiddete **erken ve uzun dönem maruziyeti**
- ▶ **Cinsiyeti** (erkeklerin sıklıkla düşmanlık ve öfke gibi dışavurum belirtileri sergiledikleri, kızların ise depresyon ve bedensel belirtiler gibi içe atım belirtileri)
- ▶ Aile içi şiddetin **yoğunluğu ve süresi**
- ▶ **Eşlik eden diğer şiddet türlerinin varlığıdır** (Silah, bıçak gibi araçları içeren şiddet olaylarının çocuklarda davranışsal problemler gelişme riskini bu araçları içermeyen şiddet olaylarına göre daha fazla artırır).

Aile içi Şiddete Maruz kalan ocuğa Yaklaşım

- ▶ ocukla görüŐecek ve değerlendirecek kişinin aile içi Şiddet konusunda yeterli eğitime ve deneyime sahip olması önemlidir.

Aile İçi Şiddete Maruz Kalan Çocuğa Yaklaşım

- ▶ Çocuğun gözlemi ile başlayan ve görüşme ile devam eden değerlendirme çalışması çocuğun kendini emniyette hissettiği rahat bir ortamda yapılmalıdır.
- ▶ Bu alanda çocuğun yaşına uygun oyuncaklar, kitaplar, kağıtlar ve boya kalemleri gibi çocuğun ilgisini çekebilecek, daha sonra da kendisini ifade etmek için kullanabileceği bazı gereçlerin bulunması faydalı olacaktır.

Gözlem

- ▶ Aile içi şiddete tanık olan bir çocuğun değerlendirmesine öncelikle gözlemle başlamak gerekir (Yürümez, 2019).
- ▶ Etkili bir gözlemde ilk adım olarak; doğal ortamda, herhangi bir yapılandırma söz konusu olmadan ve müdahale etmeden çocuğun davranışları ve tepkileri değerlendirilmelidir.

Gözlem

- ▶ Düzgün ve etkili bir görüşmenin iyileşmeyi kolaylaştırıcı bir etkisi de vardır.
- ▶ Bu süreçte çocuğun güvenini kazanmak, çocuğun kendini rahatça ifade edebilmesi için uygun araç-gereçleri kullanmak ve danışmanlık becerileri en iyi şekilde kullanmak gerekir.

Görüşme

- Değerlendirmeyi yapacak kişi, öncelikle çocuğa ve aileye kendisini tanıtarak rolünü açıklamalı; değerlendirme sürecini ve amacını paylaşmalıdır.

Görüşme

- küçük çocuklarla görüşme annesinin yanında iken yapılabilir. Çünkü küçük çocuklar yaşadıkları şiddet ortamının etkisi ile annelerinden ayrılmakta güçlük çekebilir.

Görüşme

- Çocuk kendini güvende hissetmeye başladığında annesi olmadan da görüşme yapılabilir. Bu durumda önce anneyi dışarı çıkarmak ancak kapıyı açık bırakmak şeklinde kademeli bir uzaklaştırma uygun olur.

Görüşme

- ▶ Görüşme sırasında çocuk kendisini asla sorguya çekiliyormuş gibi hissetmemelidir.
- ▶ Ayrıca çocuğu korkutan, yargılayan ya da yaşadıklarını hafife alıyormuşçasına duyarsız bir tavır içinde olunmamalıdır.

Görüşme

RATAC'ı Hatırlayalım!
Güven,
Anatomi,
İsimlendirme,
Dokunmayı Sorgulama,
İstismar Senaryosu,
İfşa Etme

Ergenlerle Görüşmede Dikkat Edilecek Noktalar

- ▶ Ergenlerle görüşme yapmak kimi zaman mümkün olmayabilir. Ergenler konuşmak istemezse ya da görüşme sırasında herhangi bir nedenle kendini kapatırsa kesinlikle zorlamamak gerekir.
- ▶ Görüşmekten kaçınan bir ergene verilecek en doğru mesaj onun görüşmeyi istemesi halinde yanında olunacağı mesajıdır.

Müdahale

- ▶ çocuğun ruhsal değerlendirmesi yapılmalı, çocuğun ve annenin verdiği bilgiler ve değerlendirme sonucu travmanın özellikleri ve derecesine göre müdahale planı oluşturulmalıdır.
- ▶ tüm değerlendirme sürecinde çocuğu güçsüz yanları kadar güçlü yanları da dikkate alınmalıdır.

Müdahale

- ▶ Ebeveyn eğitimi ve danışmanlık hizmetlerinin, aile odaklı terapilerin (çocuk-ebeveyn psikoterapisi, aile odaklı bilişsel davranışçı terapi, ebeveyn-çocuk etkileşim terapisi gibi) etkili olduğu gösterilmiştir.
- ▶ Ayrıca bireysel terapiler (oyun terapisi, bilişsel davranışçı terapi, çözüm odaklı terapi gibi), gerekli durumlarda ruhsal bozukluğa yönelik ilaç tedavileri veya grup terapileri (psikodrama gibi) uygulanabilmektedir.

Müdahale

- ▶ Tedavinin hedefleri; öncelikle çocuğun gerçek dışı korkularını yok ederek ailesiyle ve arkadaşlarıyla ilişkilerini normalleştirmesini sağlamaktır.
- ▶ Diğer hedefler ise çocuğun travma ile ilişkili kişilerden ve ortamlardan kaçınmadan travma öncesi işlevselliğine ve rutinlerine geri dönmesi, duygularını rahatça ifade edebilmesi, etkili iletişim kurabilmesi ve sorunlarla baş etme becerilerinin güçlendirilmesidir.
- ▶ Eğer çocuk yaşadığı travmaların etkisi ile herhangi bir psikopatoloji geliştirmiş ise mutlaka uzman bir çocuk ruh sağlığı hekiminin yardımını alınmalıdır.